

Juryrapport De Nederlandse Portretprijs 2023, voorgelezen door juryvoorzitter Ton Geerts op 8 juni 2023.

De jury voor De Nederlandse Portretprijs 2023 was als volgt samengesteld: Josien Beltman, Irma Braat, Bülent Evren, Tonko Grever, Mooniq Priem, Sophie van Steenderen en voorzitter Ton Geerts.

Dit jaar werden maar liefst 1236 portretten ingestuurd voor de Nederlandse portretprijs. Portretten gemaakt door zowel professionele kunstenaars als amateurs. Voor de juryleden volgde een eerste ronde van beoordeling waarbij alle 1236 werken in digitale vorm de revue passeerden. Dat was een zeer boeiend maar tegelijkertijd ook intensief proces. Meer dan 1200 portretten beoordelen van een computerscherm, portretten rijp en groen, is interessant omdat het geheel een mooi beeld geeft wat kunstenaars (professioneel werkzaam of niet) bezighoudt, welke technieken worden gebruikt, welke inspiratiebronnen zichtbaar zijn, welke actuele thema's (ja, ook in portretten) leven. De individuele juryleden kenden alle portretten een cijfer tussen 1 en 10 toe, waarbij slechts voor één werk (dat per se door moest in de selectie) een 10 mocht worden gegeven.

Na deze digitale selectie bleven 110 portretten over die op 17 april jl. in Zeist door de kunstenaars werden afgeleverd en vervolgens door de jury werden beoordeeld. En dan staan daar zowaar in het echt meer dan honderd twee- en driedimensionale werken klaar: op sokkels en tegen alle wanden en op alle tafels, van zeer groot tot bijna handformaat. Zo'n dag is een organisatorische uitdaging en kan alleen slagen dankzij de inzet van velen, van kunstenaars die alles goed verpakt vervoeren en van de vele vrijwilligers die de inname van die kunstwerken in goede banen wisten te leiden. We hebben daar als jury met veel bewondering naar gekeken.

De jury bestaat uit kunstenaars en beschouwers. Mensen uit de praktijk van het maken, en mensen uit de praktijk van het beschouwen en tentoonstellen van kunst. Dat is een mooi evenwicht en levert in een jury interessante discussies op over bijvoorbeeld gebruikte technieken, anatomie, compositie en algemene indrukken van een portret: wat probeert de kunstenaar te vertellen met zijn portret, is een portret naar directe waarneming gemaakt of speelt het gebruik van fotografie een grote rol. Welke inspiratiebronnen zijn mogelijk gebruikt of in welke kunsthistorische traditie staat een portret? En het mooie is dat de jury na al deze boeiende en soms lange discussies het toch eens werd.

Beoordelen is wellicht een bijzondere kwaliteit, tellen is dat ook. Na drie selectierondes kwam de jury uit op 51 portretten die samen de tentoonstelling van de Nederlandse Portretprijs 2023 vormen.

De jury mocht vier prijzen uitreiken: één voor tweedimensionale portretten, één voor driedimensionale portretten en voor elk van de twee categorieën een prijs voor **Jong Talent**. Het werden er uiteindelijk drie, voor de prijs Jong Talent driedimensionaal werd geen prijswinnaar geselecteerd.

Daarnaast bestaat de mogelijkheid **eervolle vermeldingen** toe te kennen. De jury maakte gebruik van deze mogelijkheid en kende twee eervolle vermeldingen toe in de categorie 2D en één eervolle vermelding in de categorie 3D. Daarbij moet worden opgemerkt dat een eervolle vermelding niet moet worden gezien als een troostprijs, maar als een bijzondere erkenning van de jury voor een belangwekkend kunstwerk.

Vandaag reiken we niet alleen prijzen uit, we laten ook 51 werken zien op een **tentoonstelling** die een mooie afspiegeling is van de hoge kwaliteit van de Nederlandse portretkunst. Een selectie met veel variatie in uitgangspunten, formaten en technieken. Portretten die veel kunsthistorische tradities laten zien, van hyperrealisme, impressionisme en/of de invloed van fotografie. Portretten die dichtbij komen of juist afstand creëren. Jammer dat het aantal inzendingen van driedimensionale werken, van beelden dus, wederom achterbleef bij dat van de schilderijen en tekeningen.

Jong Talent

In de categorie Jong talent kenden we geen eervolle vermeldingen toe dus kunnen we meteen door naar de prijswinnaar.

De prijswinnaar in de **categorie Jong Talent 2D** gaat naar **Pien Brouwers** voor *Zelfportret*. De jury werd getroffen door dit opvallende zelfportret: een heel intens, ongefilterd zelfportret dat in schril contrast staat met de vaak geïdealiseerde selfies die we dagelijks om ons heen zien in de sociale media. Het is een ogenschijnlijk ruw werk en toch aangenaam, zacht en vlezig. Gedetailleerd en daarmee tevens confronterend, 'een climax van emoties', om nog een uitspraak van een van de juryleden te gebruiken.

Driedimensionaal

De categorie driedimensionaal kende weliswaar wat minder inzendingen maar de jury was van een aantal werken zeer onder de indruk. We kenden allereerst een **eervolle vermelding** toe. Die gaat naar **Hans Kuypers** voor zijn werk *Arno*. De jury was onder de indruk van het vakmanschap van deze kunstenaar. Het kleine formaat van deze buste – geen gebruik gemaakt van een mal – heeft een vreemdend effect. In combinatie met de hyperrealistische weergave en het specifieke kleurgebruik is dit knap gemaakte werk indrukwekkend te noemen: Een inzending van hoge kwaliteit.

De Nederlandse Portretprijs in deze categorie gaat naar het beeld *Dalston-Denis* van **Bart Janssen**. De jury heeft zeer aandachtig gekeken naar dit werk en er veel over gesproken omdat er veel over te zeggen valt. Ik beperk me hier tot de volgende kwalificaties: het beeld heeft een mythische uitstraling, maar is toch ook modern. Het is iemand die je zou kunnen tegenkomen, en dat klopt ook, hij is geen Griekse held, maar een dakloze, een zwerver. Een eerbetoon in brons van mythische proporties, expressief en zeer mooi gemaakt. De jury was uiteindelijk unaniem over de toekenning van deze prijs aan Bart Janssen.

Tweedimensionaal

Tot slot de categorie tweedimensionaal. In deze categorie kende de jury **twee eervolle vermeldingen** toe. Allereerst naar **Cees Nouwens** met zijn spontaan opgezette werk *D*, een bijna impressionistisch portret. De jury werd getroffen door de schitterende compositie, waarbij alle aandacht naar het gezicht toe wordt getrokken, door de kracht van suggestie en de mooi afgewerkte achtergrond.

De tweede eervolle vermelding gaat naar het *Zelfportret in de badkamer* van **Ulbrich Suberg**. Het is traditioneel geschilderd portret, realistisch met een verfijnd kleurgebruik. De jury was enthousiast over de bijzondere compositie, de verrassende setting van het portret. Er is veel aandacht voor de achtergrond, voor de tegeltjes en alles gaat mooi in evenwicht. Kortom, een opvallend, technisch zeer goed geschilderd portret.

En dan, last but not least: De winnaar van **De Nederlandse Portretprijs** in de categorie tweedimensionaal. De jury was unaniem van mening dat dit portret met zijn kleine formaat groots is geschilderd.

Ik citeer hier enkele superlatieven die door de leden van de jury zijn genoemd en zijn opgetekend: 'gewaagde kleurencombinatie, gecontroleerde expressie, met vaart geschilderd, dynamisch gebruik van het penseel; alles klopt in dit werkje, zowel van dichtbij als van een afstand. Een sterk, goed opgebouwd portret met een interessant perspectief.' De prijs in de categorie Tweedimensionaal wordt toegekend aan *Subconsciously Awake* van **Khairzul Ghani**.

Einde juryrapport